

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

«Зарубіжна література» 5 КЛАС

розроблена на основі модельної навчальної програми

«Зарубіжна література 5-9 класи»

(авт.: О. Ніколенко, О. Ісаєва, Ж. Клименко, Л. Мацевко-Бекерська, Л. Юлдашева, Н. Рудніцька, В. Туряниця, С. Тіхоненко, М. Вітко, Т. Джангобекова).

Укладачки – Ольга Ніколенко, Вікторія Туряниця, Наталія Рудніцька

ВСТУПНА ЧАСТИНА

Навчальний предмет «Зарубіжна література» є складником мовно-літературної освітньої галузі. Згідно із запропонованою модельною навчальною програмою зарубіжна література вивчається окремо як самостійний і самодостатній предмет, що має унікальну неперервну традицію викладання (з 1991 р.) в умовах Незалежності і сприяє її утвердженню. Разом із іншими складниками мовно-літературної галузі (українська мова, українська література) зарубіжна література виконує важливу націєтворчу та українознавчу роль. Викладання зарубіжної літератури здійснюється українською мовою, художні твори письменників і письменниць країн і народів світу запропоновані учнівству для читання в найкращих українських перекладах із урахуванням здобутків української перекладацької школи. Відповідно предмет «Зарубіжна література», окрім формування читацьких умінь і навичок, сприяє підвищенню рівня володіння державною мовою, формуванню якостей компетентного мовця.

Навчальний предмет «Зарубіжна література» охоплює різноманіття національних літератур і містить величезний духовний потенціал, необхідний для української молоді початку третього тисячоліття. У процесі вивчення зарубіжної літератури учні й учениці мають змогу дізнатися про інші країни, народи та культури крізь призму художніх творів, заглибитися у світ людських почуттів та стосунків, пізнати життя природи та суспільства, відчутти силу творчої фантазії та людської думки, критично мислити й співпереживати разом із літературними персонажами, краще розуміти себе та інших, цінувати «своє» (рідне, національне) і поважати «чуже» (значуще для розвитку власної особистості та української нації), формувати гуманістичний світогляд і національну свідомість на основі громадянських пріоритетів і толерантності до інших народів, рас, національностей.

Головна мета вивчення зарубіжної літератури в системі середньої освіти – прилучення учнів і учениць до найкращих здобутків класичної й сучасної художньої літератури різних країн і народів, формування компетентних читачів і читачок, здатних творчо сприймати, критично оцінювати й насолоджуватися художніми творами, брати участь у різних комунікативних ситуаціях та взаємодії (зокрема із застосуванням цифрових технологій) на підставі прочитаних художніх текстів і медіатекстів відповідно до контексту.

Предмет «Зарубіжна література» в галузі загальної середньої освіти виконує **такі функції**: 1) *пізнавально-ціннісну* (пізнання життя, людини й світу через художню літературу, формування ціннісних орієнтирів особистості в період її становлення); 2) *естетичну* (розвиток уявлень про специфіку мистецтва слова, естетичного смаку, умінь розрізняти художню вартість творів); 3) *розвивальну* (розвиток розумових і творчих здібностей, критичного мислення, індивідуального стилю пізнавальної діяльності, навичок роботи з книжкою та комп'ютером із метою розширення кола

читання, формування культури спілкування); 4) *соціально-адаптаційну* (соціокультурна адаптація особистості до умов сучасного суспільства); 5) *виховну* (виховання моральних і громадянських якостей, національної свідомості, відповідальності за збереження духовних надбань України й людства).

Вивчення зарубіжної літератури спрямоване не лише на набуття знань про доробок письменників і письменниць, окремі художні твори, літературні епохи, жанри та стилі, а передовсім покликане залучити учнів до процесу суб'єктивізації знань, пізнання довколишнього світу і самопізнання в процесі навчання, народження у свідомості школярів і школярок «власного тексту» культури, збагаченого особистісним «Я», що сприятиме розширенню емоційно-чуттєвого досвіду учнів і учениць, формуванню їхніх ціннісних орієнтацій і ставлень, залученню їх до міжкультурного діалогу через здобутки світового красного письменства. Сприяючи культурному зближенню України із країнами Європи і світу, зарубіжна література є важливим чинником духовного розвитку української нації, виховання молодого покоління патріотів, відданих національним ідеалам і водночас відкритих до здобутків інших країн і народів.

Завдання вивчення навчального предмета «Зарубіжна література» в основній школі:

- репрезентувати актуальні для школярів і школярок художні твори (класичні та сучасні), необхідні для духовної та психологічної адаптації людини в сучасному полікультурному суспільстві;
- сформувати в учнів і учениць сталу потребу в діалозі з творами словесного мистецтва, необхідність у власній рефлексії над почуттями й думками, які виникають в семантичному та естетичному полі художнього тексту;
- навчити школярів і школярок естетично сприймати літературні твори, виявляти їх художню своєрідність, розглядати в контексті розвитку загальнолюдської культури та національних культур різних країн і народів;
- розширити особистісний культурно-естетичний тезаурус учнів і учениць на основі набутих знань про художню літературу світу, практичних умінь і навичок сприймання, аналізу, інтерпретації, дослідження художніх творів зарубіжних письменників від давнини до сучасності, а також у процесі творчого діалогу із художніми текстами і відповідними медіатекстами;
- розвивати високі моральні якості школярів і школярок, їхні ціннісні орієнтації, ставлення, емоційно-чуттєву сферу особистості;
- виховувати в учнів і учениць патріотизм, повагу до національних традицій і різних культур, толерантне ставлення до «інакшості», до відмінного від власного погляду.

Структура навчального предмета «Зарубіжна література» відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти охоплює два цикли – 5-6 класи (адаптаційний цикл) і 7-9 класи (базове предметне навчання). Відповідно курс зарубіжної літератури в основній школі має два етапи: 5-6 класи – прилучення до читання художньої літератури; 7-9 класи

– системне читання художньої літератури. Передбачається, що в профільній школі (10-12 класи) буде запроваджено етап творчо-критичного читання художньої літератури.

Наскрізним стрижнем навчального предмета «Зарубіжна література» є поєднання класичної й сучасної літератури, художніх творів і медіатекстів. Це дає змогу вибудувати єдиний простір цікавих для учнівства третього тисячоліття творів, що належать до різних культур, забезпечити умови для діалогу класики й сучасності, реалізувати різновекторність у пізнавальній діяльності, залучити інтермедіальність як один із ефективних шляхів вивчення зарубіжної літератури, підвищити мотивацію учнів та учениць до читання найкращих книжок світу.

Зміст курсу поділено на розділи й теми відповідно до вікових особливостей учнів і учениць, кола читацьких уподобань підлітків. У навчальній програмі до кожного розділу запропоновано рубрики, що сприятимуть вивченню української та зарубіжних літератур з урахуванням досягнень сучасного літературознавства, культурного контексту та медіапростору: Теорія літератури (ТЛ), Література і культура (ЛК), Україна і світ (УС), Медіатекст (МТ).

Шляхи реалізації навчальної програми. Зміст навчального матеріалу, представлений у навчальній програмі, відповідає модельній програмі та відповідно Типовій освітній програмі й становить мінімально 1 годину на тиждень.

Програма містить обов'язковий і варіативний компоненти. Обов'язковий компонент – це літературні епохи, напрями, течії, художні твори зарубіжних авторів, які передбачені для обов'язкового вивчення. Варіативний компонент містить перелік художніх текстів, із яких учитель/вчителька може вибрати один або декілька відповідно до інтересів учнів і учениць, забезпечення матеріально-технічними ресурсами тощо.

Художні твори для текстуального вивчення відібрані з урахуванням психологічних та інтелектуальних можливостей школярів і школярок, а також відповідно до соціальних і культурних стрижневих інтересів і проблем, актуальних для учнів і учениць певних вікових груп. У програмі органічно поєднані твори класики й сучасності.

Навчальна програма детально окреслює очікувані результати навчання, види діяльності і тим самим визначає об'єктивні критерії оцінювання.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів

5 КЛАС

(1 година на тиждень, 35 годин на рік)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів
<p>ВСТУП</p> <p>Роль книжки в третьому тисячолітті (1 година)</p>		
<p>Учень/учениця</p> <p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>визначає мету (провідну думку) почутого висловлювання та його форму (монолог/діалог) (6 МОВ 1.1.1-1)</p> <p>формулює і відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (6 МОВ 1.1.2-1)</p> <p>відтворює усно (творчо переказує (повністю або частково), коментує, інтерпретує) почутий або прочитаний текст (6 МОВ 1.1.2-2)</p>	<p>Роль книжки та читання художньої літератури для формування гармонійної особистості. Види читання в цифрову епоху. Паперові та електронні книжки.</p> <p><i>Теорія літератури (ТЛ) Зарубіжна література.</i></p> <p><i>Література і культура (ЛК) Роль художньої літератури в житті людини та сучасному суспільстві.</i></p> <p><i>Україна і світ (УС) Українські ресурси (друковані, цифрові та ін.) художніх творів для школярів.</i></p> <p><i>Медіатекст (МТ) Бібліотеки в медіапросторі. Популяризація читання</i></p>	<p>Різні види читання (про себе, вголос або ін.), визначення провідної думки, теми та деталей почутого та/або прочитаного тексту, відповіді на запитання до тексту, коментування та інтерпретація тексту, розповідь про улюблений твір/книжку, написання мінітвору, складання розповіді, дискутування (очно) на тему читання та вибору художньої літератури, виокремлення і пояснення окремих мовних явищ у своєму і чужому мовленні.</p>

<p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів характеризує, обговорює порушені в художньому тексті/медіатексті теми й проблеми читання, діалогу з книжкою, формування якостей творчого читача/читачки (6 МОВ 2.2.1-1) проектує власний або відомий життєвий досвід на порушені в тексті проблеми (6 МОВ 2.2.1-2) висловлює в усній формі власні думки, почуття і враження, викликані прочитаними раніше творами зарубіжної літератури, розмірковує про користь паперових та електронних книг (6 МОВ 2.3.2-1)</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі створює власні міркування про улюблену книжку у вигляді мінітвору або посту для соцмереж (6 МОВ 3.1.1-1) дискутує в онлайн-середовищі на тему читання та вибору художньої літератури, порівнює позиції учасників дискусії, обстоює власну позицію (6 МОВ 3.2.2-1).</p>	<p>художньої літератури медійними засобами.</p>	
---	---	--

<p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення вирізняє окремі мовні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх (6 МОВ 4.1.2-1)</p>		
<p>СКАРБНИЦЯ НАРОДНИХ КАЗОК (3 години)</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях стисло переказує (усно) зміст почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, акцентує увагу на окремих деталях (6 МОВ 1.2.1-1) перефразовує репліки в діалозі персонажів (6 МОВ 1.2.1-3) унаочнює та візуалізує зміст почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту (малюнки, комікси тощо) для відтворення змісту (6 МОВ 1.2.3-1) II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті (6 МОВ 2.2.2-1)</p>	<p>Казки народів світу: різновиди, ознаки, загальнолюдські ідеали та національна самобутність. Японські народні казки. «Момотаро, або Хлопчик - Персик». (2 години) Теми дружби, сміливості, зв'язку з природою в казці. Національний колорит.</p> <p>Брати Якоб (1785-1863) і Вільгельм (1786-1859) Грімм. «Пані Метелиця». (1 година) Значення діяльності братів Я. і В. Грімм для розвитку європейської культури. Зіставлення образів героїнь казки «Пані Метелиця». Утвердження у творі доброти, працьовитості, справедливості.</p> <p><i>(ТЛ) Народна казка, сюжет, мандрівні сюжети.</i></p>	<p>Різні види читання (про себе, вголос, коментоване, вибіркоче або ін.), визначення провідної думки та деталей почутого та/або прочитаного тексту, відповіді на запитання до тексту, коментування та інтерпретація тексту, виокремлення і пояснення відомих мовних явищ у своєму і чужому мовленні.</p>

<p>формулює тему та основну думку художнього тексту/медіатексту (6 МОВ 2.2.3-1)</p> <p>проводить паралелі між образами та ситуаціями, зображеними в художньому тексті/медіатексті і власним життєвим досвідом (6 МОВ 2.3.1-2)</p> <p>висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним художнім текстом/медіатекстом, а також своє ставлення до зображених у тексті людей, подій, ситуацій, явищ тощо (6 МОВ 2.3.2-1)</p> <p>переказує зміст художнього тексту/медіатексту у різний спосіб відповідно до завдання (6 МОВ 2.6.1-1)</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>створює власне висловлення про вчинок/вчинки персонажа(ів), враховуючи основні засади академічної доброчесності (6 МОВ 3.1.3-1)</p> <p>складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними нормами сучасної української мови (6 МОВ 3.1.4-1)</p>	<p><i>(ЛК) Культурні традиції, національні особливості світосприймання в казках різних країн і народів.</i></p> <p><i>(УС) Подібні образи в зарубіжних і українських казках: пасербиця з казки «Пані Метелиця» – дідова дочка з казки «Про дідову дочку і бабину дочку» та ін.</i></p> <p><i>(МТ) Фільмографія: «Пані Метелиця» (режисер Г. Кольдиць, НДР, 1963), «Фрау Холле» (режисер Б. Фюрнайзен, Німеччина, 2008) та ін.</i></p>	
--	---	--

<p>добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення (6 МОВ 3.1.4-2)</p> <p><i>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</i></p> <p>виокремлює та розрізняє в художніх текстах мовні одиниці різних рівнів (частини мови, форми слова, словосполучення, речення тощо), визначає їхню роль у характеристиці персонажів, розкритті подій і явищ (6 МОВ 4.1.1-1)</p> <p>відтворює окремі художні засоби для втілення власних творчих намірів (створення стилізації казки або фанфіку) (6 МОВ 4.2.2-1)</p>		
<p>ЛІТЕРАТУРНІ КАЗКИ СВІТУ (9 годин)</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого художнього тексту/медіатексту (6 МОВ 1.1.2-1)</p> <p>самостійно складає простий план почутого або прочитаного художнього тексту/медіатексту (6 МОВ 1.2.2-1)</p>	<p>Літературна казка та її ознаки. Подібності й відмінності від народної казки. Ганс-Крістіан Андерсен (1805–1875). «Снігова королева». (3 години) Боротьба добра і зла в казці. Утвердження дружби та вірності. Перешкоди на шляху Герди, її помічники. Чарівний світ твору.</p>	<p>Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, вибіркоче або ін.), відповіді на запитання за змістом почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, складання простого плану почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, формулювання</p>

<p>у разі потреби грамотно перепитує співрозмовника (формулює відповідні запитання) для уточнення важливих для розуміння почутого деталей (6 МОВ 1.1.2-3)</p> <p>вибірково переказує (усно) зміст почутого художнього тексту/ медіатексту (6 МОВ 1.2.1-2)</p> <p>передає з використанням окремих способів і засобів візуалізації (у формі малюнка, постера, фотоколажу або ін.) враження від почутого художнього тексту/медіатексту (6 МОВ 1.2.3-2)</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>читає тексти у різний спосіб (оглядово, вибірково, з коментуванням, в особах тощо) відповідно до мети читання (6 МОВ 2.1.1-1)</p> <p>проєктує власний або відомий життєвий досвід на порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми (6 МОВ 2.2.1-2)</p> <p>визначає спільні та різні елементи змісту і форми у фольклорних і літературних казках (6 МОВ 2.2.4-1)</p>	<p>Оскар Вайлд (1854–1900). «Хлопчик-Зірка». (3 години)</p> <p>Символічний зміст назви твору. Динаміка образу головного героя, його стосунки з матір'ю та іншими персонажами. Шлях Хлопчика-Зірки від егоїзму й байдужості до відкриття в собі любові й милосердя. Фальшиві та справжні цінності. Любов до матері – одна з визначальних цінностей життя. Краса зовнішня та внутрішня. Синтез фольклорних і літературних елементів у творі.</p> <p>Роальд Дал (1916–1990). «Чарлі і шоколадна фабрика». (3 години)</p> <p>Казкові пригоди персонажів на шоколадній фабриці Віллі Вонки. Шлях хлопчика Чарлі до своєї мети. Доброта, щирість і наполегливість головного героя. Зображення родинних стосунків у творі: сім'я Бакетів, інші родини. Образи дітей і дорослих у повісті-казці. Вади й небезпеки сучасного світу, їх утілення у творі. Утвердження співчуття, милосердя, взаємодопомоги, відповідальності, морального вибору.</p>	<p>запитань для уточнення важливих для розуміння змісту деталей, візуалізація вражень (малюнок, постер, фотоколаж, лепбук або ін.) від почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; проєкція власного або відомого життєвого досвіду на проблеми, порушені в художньому тексті/медіатексті; характеристика емоційного стану та вчинків літературних персонажів; усний та/або письмовий переказ прочитаної казки або уривків (стислий та/або вибіркової, творчої), створення письмового тексту (мінівір, коментар, пост для соцмереж або ін.) з урахуванням мети, адресата і власного життєвого досвіду; знаходження і виправлення недоліків та помилок у власному висловленні, аналіз змісту написаного власного висловлення, коригування тексту на основі проведеного аналізу, творче використання мовних засобів із запропонованих варіантів та обґрунтування зробленого вибору.</p>
---	--	--

<p>характеризує емоційний стан літературних персонажів, їхню поведінку та вчинки (6 МОВ 2.3.1-1)</p> <p>переказує зміст художнього тексту/медіатексту у різний спосіб відповідно до завдання (6 МОВ 2.6.1-1)</p> <p>творчо опрацьовує прочитаний художній текст/медіатекст, у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо (6 МОВ 2.7.1-1)</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>створює письмові тексти (коментар, пост для соцмереж щодо прочитаного твору або ін.), зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід (6 МОВ 3.1.2-1)</p> <p>добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення (6 МОВ 3.1.4-2)</p> <p>знаходить і виправляє недоліки та помилки в будові і мовному оформленні власного висловлення (6 МОВ 3.3.1-1)</p> <p>аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу (6 МОВ 3.3.2-1)</p>	<p><i>(ТЛ) Тема та ідея художнього твору, оригінал і переклад. Поглиблення поняття сюжету.</i></p> <p><i>(ЛК) Національні особливості літературних казок зарубіжних письменників.</i></p> <p><i>(УС) Українські переклади літературних казок різних країн.</i></p> <p><i>(МТ) Фільмографія: казкові сюжети Г.-К. Андерсена в мультиплікації, кінофільм «Снігова Королева» (режисер Д. Ву, США, Велика Британія, Канада, 2002), кінофільм «Снігова Королева» (режисер К. Хаттон, Німеччина, Фінляндія, 2014), кінофільм «Зоряний хлопчик» (режисер А. Дудоров, СРСР, 1958), кінофільм «Казка про зоряного хлопчика» (режисер Л. Нечаєв, Білорусь, 1983), кінофільм «Чарлі і шоколадна фабрика» (режисер Т. Бертон, США, Велика Британія, 2005) та ін.</i></p>	
--	--	--

<p>коригує текст на основі проведеного аналізу (6 МОВ 3.3.2-2)</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні, обґрунтовуючи зроблений вибір (6 МОВ 4.2.1-1)</p>		
<p>СЛУХАЄМО ГОЛОСИ ПРИРОДИ (5 годин)</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>знаходить у почутому повідомленні (художньому тексті/медіатексті) відповіді на поставлені запитання (6 МОВ 1.3.1-1)</p> <p>визначає ключові слова в почутому повідомленні (науково-популярному тексті, художньому тексті, медіатексті) (6 МОВ 1.3.1-3)</p> <p>формулює тему та ідею почутого повідомлення (художнього тексту/медіатексту) (6 МОВ 1.4.1-1)</p> <p>визначає основну і другорядну інформацію, мікротеми, важливі деталі в художньому тексті/медіатексті (6 МОВ 1.4.1-2)</p>	<p>Зарубіжні поети про природу. Джон Кітс (1795-1821) «Про коника та цвіркуна». (1 година)</p> <p>Поетизація природи, утвердження зв'язку природи й людини; утілення любові та дбайливого ставлення до довкілля.</p> <p>Джозеф-Редьярд Кіплінг (1865–1936). «Мауглі». (2 години)</p> <p>Історія хлопчика, якого виховали тварини, його дружба з ними. Сміливість, кмітливість, доброта Мауглі. Яскравість характерів персонажів-тварин, утілення в них людських рис. Закони джунглів і цінності людського життя. Ідея відповідальності людини за природний світ.</p>	<p>Різні види читання (вголос, виразне, коментоване, вибіркоче, «ланцюжком» або ін.), знаходження в почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіа тексті відповідей на поставлені запитання, визначення ключових слів у почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті, формулювання теми та ідеї почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, визначення основної і другорядної, відомої та нової інформації в почутому та/або прочитаному тексті, декламація віршового твору, розповідь про власний емоційний стан під впливом</p>

<p>розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань, які виникли в результаті сприймання повідомлення (художнього тексту/медіатексту) (6 МОВ 1.8.1-1)</p> <p>регулює власні емоції під час художньої декламації (6 МОВ 1.8.2-1)</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>знаходить у тексті відому і нову інформацію (6 МОВ 2.2.2-1)</p> <p>розрізняє тексти різних стилів, типів і жанрів (науково-популярний текст, вірш, казка, оповідання) у контексті авторського задуму (6 МОВ 2.2.6-1)</p> <p>розпізнає виражальні засоби (пейзаж), використовує окремі з них (6 МОВ 2.2.6-2)</p> <p>переказує зміст художнього тексту/медіатексту у різний спосіб відповідно до завдання (6 МОВ 2.6.1-1)</p> <p>творчо опрацьовує прочитаний текст (художній текст/медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо (6 МОВ 2.7.1-1)</p>	<p>Ернест Сетон-Томпсон (1860–1946). «Лобо». (2 години)</p> <p>Авторські спостереження за світом природи. Образи тварин, розкриття їх у подіях оповідання, авторських характеристиках. Утвердження любові до всього живого, гуманного ставлення людей до тварин.</p> <p><i>(ТЛ) Вірш, пейзаж, оповідання.</i></p> <p><i>(ЛК) Описи природи, тварин у науково-популярних текстах, художній літературі та інших видах мистецтва.</i></p> <p><i>(УС) Українські переклади творів зарубіжних авторів про природу.</i></p> <p><i>(МТ) Фільмографія: «Книга Джунглів» (режисер Дж. Фавро, США, 2016), «Мауглі» (режисер Е. Серкіс, США, Велика Британія, Індія, 2018), «Легенда про Лобо» (режисери Джеймс Алгар, Джек Коуффер, США, 1962), «Лобо. Вовк, який змінив Америку» (режисер Стів Гудер, США, 2008), «Хроніки тварин Сетона» (режисер Т. Сирато, Японія, 1989) та ін.</i></p>	<p>прочитання твору, характеристика персонажів, розпізнавання та використання виражальних засобів (пейзаж), переказ змісту художнього тексту/медіатексту, дискусія (очна або в онлайн-середовищі) щодо прочитаного твору; декламування художнього тексту напам'ять.</p>
--	--	---

<p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах (6 МОВ 3.2.1-1) дискутує в онлайн-середовищі на теми, пов'язані з прочитаними творами, переглянутими фільмами (6 МОВ, 3.2.2-1) дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування (6 МОВ 3.2.2-4)</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення порівнює художні та науково-популярні тексти про тварин і явища природи, виявляючи в них певні мовні та стильові ознаки (6 МОВ 4.1.2-2)</p>		
СИЛА ТВОРЧОЇ УЯВИ (6 годин)		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом (6 МОВ 1.4.5-1)</p>	<p>Ернст-Теодор-Амадей Гофман (1776-1822). «Лускунчик і Мишачий король». (3 години) Реальний світ і вигадка в казці. Характер головної героїні (Марі). Фантастичні перетворення персонажів. Битва добра і</p>	<p>Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, вибіркоче, перерване або ін.), аргументоване зіставлення почутого та/або прочитаного повідомлення із</p>

<p>виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів, вчинків персонажів тощо) із власними потребами для особистісного розвитку (6 МОВ 1.4.5-2) розповідає про власний емоційний стан під час сприймання художнього тексту/медіатексту (6 МОВ 1.8.1-1)</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>визначає порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми, характеризує і співвідносить їх із сучасністю (6 МОВ 2.2.1-1)</p> <p>формулює тему та основну думку художнього тексту/медіатексту) (6 МОВ 2.2.3-1)</p> <p>виокремлює в художньому тексті мікротеми, коментує їх (6 МОВ 2.2.3-2)</p> <p>проєктує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображені в художньому тексті/медіатексті (6 МОВ 2.3.1-3)</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p>	<p>зла. Символічний образ ялинки. Ідеї добра, людяності, любові. Значення мрії в житті людини.</p> <p>Елеонор Портер (1868–1920). «Полліанна» (3-4 розділи за вибором учителя). (3 години)</p> <p>Щирість, мужність і оптимізм Полліанни, її позитивний вплив на життя міста, долю інших людей. Творча фантазія головної героїні. Зміни у внутрішньому світі й житті інших персонажів після зустрічі з Полліанною. Ідея відчуття радості життя, що змінює світ на краще. Художні засоби розкриття образу Полліанни.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять: тема та ідея художнього твору, сюжет.</i></p> <p><i>(ЛК) Утілення сюжетів творів зарубіжних письменників в образотворчому та музичному мистецтві.</i></p> <p><i>(УС) Переклади творів українською мовою. Ілюстрації українських художників до творів.</i></p> <p><i>(МТ) Фільмографія: кінофільм «Лускунчик і Мишачий король» (режисер Ф. Штойє,</i></p>	<p>власним або відомим життєвим досвідом, виявлення взаємозв'язку змісту твору (або його компонентів) із власними потребами для особистісного розвитку, розповідь про власний емоційний стан (відтінки настрою, почуття, переживання тощо) під час сприймання художнього тексту/медіатексту, визначення порушених у тексті проблем, характеристика їх та співвіднесення з сучасністю, формулювання теми та основної думки тексту, виокремлення в художньому тексті та коментування мікротем, створення фанфіка або коміксу (проекція власної поведінки в контексті ситуацій твору), створення постера або колажу за прочитаним твором, висловлення в цифровому середовищі (наприклад, чат, блог, сторінка в соцмережі тощо) щодо творів художньої літератури та порушуваних авторами проблем, порівняння літературних персонажів, характеристика мови персонажів прочитаних художніх текстів/медіатекстів; висловлення в</p>
---	--	--

<p>записує власні міркування про прочитані твори та інформацію про них з інших джерел (зокрема цифрових), створюючи постер за прочитаним твором (6 МОВ 3.1.1-1)</p> <p>висловлюється в захищеному цифровому середовищі щодо проблем, які порушуються у художніх творах (6 МОВ 3.2.1-2)</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>порівнює літературних персонажів за визначеними ознаками, зокрема характеризує їхні вчинки, ставлення до інших, особливості їхньої мови тощо (6 МОВ 4.1.1-2)</p>	<p><i>Німеччина, 2015), «Полліанна» (режисер Д. Свіфт, США, 1960), «Полліанна» (режисер С. Хардінг, Велика Британія, 2003) та ін.</i></p>	<p>авдиторії чи захищеному цифровому середовищі щодо порушуваних у художніх творах проблем.</p>
---	---	---

У ВИРІ ЗАХОПЛИВИХ ПРИГОД (3 години)

<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>розпізнає в почутому повідомленні (художньому тексті/медіатексті) факти, судження та аргументи (6 МОВ 1.4.6-1)</p> <p>використовує елементи конспектування (зокрема визначає ключові слова та фрази в почутому повідомленні) (6 МОВ 1.2.2-2)</p>	<p>Марк Твен (1835–1910). «Пригоди Тома Соєра» (2-3 розділи за вибором учителя). (2 години)</p> <p>Світ дитинства в романі. Том Соєр і Гекльберрі Фінн. Том Соєр і Беккі Тетчер. Життя містечка і пригоди юних друзів. Мрії Тома, його витівки, бажання самоствердитися. Риси характеру Тома, що розкриваються в стосунках з іншими.</p>	<p>Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, перерване або ін.), переказування тексту (усне, письмове, детальне, вибіркове, від обраного персонажу та ін.), розпізнавання в почутому та/або прочитаному повідомленні (художньому тексті/медіатексті)</p>
--	---	---

<p>відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення (6 МОВ 1.2.2-3) визначає спільне і різне в повідомленнях літературних персонажів (героїв/героїнь) (6 МОВ 1.4.2-1)</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>пояснює вплив прочитаного художнього тексту/медіатексту на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів (6 МОВ 2.3.2-2)</p> <p>розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб (6 МОВ 2.4.2-2)</p> <p>аргументує власну оцінку прочитаного художнього тексту, медіатексту, наводячи доречні цитати (6 МОВ 2.4.2-3)</p> <p>фіксує елементи художнього тексту та/або медіатексту, оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок (у формі коміксу, аніме або ін.) (6 МОВ 2.6.1-2)</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p>	<p>Сміливість і заповзятливість Тома Соєра та його друзів, їхнє прагнення зробити довколишній світ цікавішим і людянішим.</p> <p>Туве Янсон (1914–2001). «Комета прилітає». (1 година)</p> <p>Чарівність художнього світу твору. Казкові персонажі, утілення в них ідей доброти, щирості, сімейних цінностей.</p> <p><i>(ТЛ) Повість. Поглиблення понять: персонаж, герой/героїня літературного твору.</i></p> <p><i>(ЛК) Художні твори для дітей і про дітей у сучасному мистецтві.</i></p> <p><i>(УС) Переклади творів українською мовою.</i></p> <p><i>(МТ) Сучасні українські та зарубіжні письменники про літературу й читання (виступи, інтерв'ю, пости тощо). Фільмографія: кінофільм «Том Соєр» (режисер Г. Хунтгебурт, Німеччина, 2011), «Щасливе сімейство мумі-тролів» (режисер Х. Сайто, М. Кодзіма, Японія, Фінляндія, Нідерланди, 1990), «Долина мумі-тролів» (режисер С. Бокс, Д. Роббі, Фінляндія, Велика Британія, 2019).</i></p>	<p>фактів, суджень та аргументів, використання елементів конспектування (ключових слів, фраз у почутому та/або прочитаному повідомленні), відтворення основних думок і фактів, окремих висловлювань літературних персонажів, визначення спільного і різного в повідомленнях літературних персонажів (героїв/героїнь), пояснення впливу прочитаного художнього тексту/медіатексту на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів, поглядів на життя; розкриття актуальності літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб, аргументація власної оцінки прочитаного художнього тексту/медіатексту із наведенням доречних цитат, фіксування елементів художнього тексту/медіатексту з допомогою графічних позначок (комікс, манга, аніме або ін.), доповнення та/або заміна окремих частин тексту відповідно до теми і мети висловлення, написання та</p>
---	---	--

<p>доповнює та/або замінює окремі частини тексту відповідно до теми і мети висловлення (6 МОВ 3.3.2-3)</p> <p>удосконалює письмовий текст (власний і чужий) (6 МОВ 3.3.2-4)</p> <p>визначає способи виправлення помилок у власному мовленні (6 МОВ 3.3.3-1)</p> <p>демонструє здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування (6 МОВ 3.3.3-2)</p> <p><i>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</i></p> <p>порівнює окремі елементи художніх текстів (6 МОВ 4.1.2-2)</p> <p>творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір (6 МОВ 4.2.1-1)</p>		<p>вдосконалення письмового тексту (власного та чужого), визначення способів виправлення помилок у власному мовленні, конструктивна взаємодія у процесі редагування, порівняння окремих елементів художніх текстів, творче використання мовних засобів (обрання із запропонованих варіантів доречних нестандартних рішень).</p>
<p>ПІДСУМКИ (1 година)</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>створює самостійно (або спільно з іншими) усне повідомлення на обрану тему на підставі зібраної інформації, розрізняє</p>	<p>Художні твори класики й сучасності, прочитані протягом навчального року. Актуальні теми, ідеї, сюжети творів. Улюблені літературні персонажі, герої/героїні. Ознаки окремих жанрів (народна казка, літературна казка,</p>	<p>Створення усного повідомлення на обрану тему на підставі зібраної інформації, обговорення порушених у художньому тексті/медіатексті проблем із залученням та проєкцією</p>

<p>відому і нову для себе інформацію, її користь для себе й співрозмовників (6 МОВ 1.3.1-2)</p> <p>наводить аргументи і приклади (цитати з художнього тексту, медіатексту) на підтвердження власної позиції (6 МОВ 1.6.2-1)</p> <p>доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації (6 МОВ 1.6.1-1)</p> <p><i>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</i></p> <p>описує свої літературні вподобання, наводячи приклади з прочитаних творів (6 МОВ 2.5.1-2)</p> <p>створює текст за визначеними характеристиками на основі графічної інформації (6 МОВ 2.6.2-1)</p> <p><i>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</i></p> <p>взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі, дбаючи про безпеку – спільно створює та презентує інформацію про художні твори у довільно обраний спосіб</p>	<p>оповідання, повість, вірш та ін.). Українські перекладачі творів зарубіжних письменників. Враження про сучасні медіатексти за прочитаними творами. (1 година)</p>	<p>на власний або відомий життєвий досвід, аргументація із наведенням відповідних прикладів, висловлювання ставлення до думок інших осіб, опис власних літературних уподобань (у формі малюнка, інформаційного плакату, колажу, мотиватора, мема, буктрейлера або ін.), перетворення графічної інформації (схема, таблиця) на текстову, взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі (створення індивідуально або спільно з іншими медіапродукту), створення індивідуально або спільно з іншими плакату або презентації; проєктна діяльність.</p>
--	---	--

<p>(буктрейлер, аудіо- чи відеозапис власного виступу тощо) (6 МОВ 3.2.3-1)</p> <p><i>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</i></p> <p>створює індивідуально або спільно з іншими плакат (або презентацію) про улюбленого письменника/письменницю з використанням творів мистецтва (6 МОВ 4.2.3-1)</p>		